

Tisk a informace

Soudní dvůr Evropské unie
TISKOVÁ ZPRÁVA č. 117/17
V Lucemburku dne 9. listopadu 2017

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-414/16
Vera Egenberger v. Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung e.V.

Podle generálního advokáta Tančeva podléhají profesní požadavky náboženských organizací soudnímu přezkumu s ohledem na tvrzenou protiprávní diskriminaci na základě víry

Vnitrostátní soudy jsou povinny vážit právo organizace na autonomii a sebeurčení vůči právu zaměstnance či uchazeče o zaměstnání nebýt diskriminován na základě přesvědčení

Vera Egenberger se ucházela o pracovní pozici inzerovanou ze strany sdružení Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung, jež je „nástrojem“ evangelické církve v Německu, řídí se soukromým právem a jehož činnosti sledují výlučně charitativní, dobročinné či náboženské účely. Tato pracovní pozice, stanovená na dobu určitou v trvání 18 měsíců, spočívala v přípravě zprávy o plnění Mezinárodní úmluvy OSN o odstranění všech forem rasové diskriminace ze strany německého státu. To zahrnovalo veřejné a profesní zastupování sdružení Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung a koordinaci procesu formování názorů uvnitř této organizace. Inzerát požadoval členství v evangelické církvi nebo církvi náležející do pracovního společenství křesťanských církví v Německu.

Vera Egenberger nebyla pro danou pozici vybrána. Tvrdí, že to bylo proto, že nepatří k žádnému náboženskému společenství. Podala proto k německým pracovním soudům žalobu na zaplacení odškodnění ve výši přibližně 10 000 EUR z důvodu, že byla diskriminována na základě přesvědčení.

Pro určení toho, zda podle unijního práva byla Vera Egenberger vystavena protiprávní diskriminaci, nebo naopak odůvodněnému nerovnému zacházení, položil Bundesarbeitsgericht (Spolkový pracovní soud, Německo) Soudnímu dvoru několik předběžných otázek. Konkrétně Soudní dvůr žádá o osvětlení míry, v jaké mohou být profesní požadavky náboženských organizací dovolávajících se církevního privilegia sebeurčení předmětem soudního přezkumu¹. Bundesarbeitsgericht tvrdí, že podle německého práva je takový soudní přezkum omezen na přezkum věrohodnosti, a to na základě kritéria církevní nezávislosti definovaného vírou. Rovněž si přeje zjistit, jak mají být zváženy dotčené protichůdné zájmy, totiž na jedné straně svoboda víry a právo nebýt diskriminován na základě vyznání či víry a na straně druhé právo náboženských organizací na autonomii a sebeurčení.

V tomto stanovisku generální advokát Evgenij Tančev uvádí, že směrnice EU, která je zásadní pro řešení uvedeného sporu² (dále jen „směrnice“) obsahuje zvláštní ustanovení, které má řešit konkrétní situaci, kdy náboženské organizace mohou uplatňovat nerovné zacházení na základě víry³. Toto ustanovení stanoví parametry pro standard soudního přezkumu, který se použije v případech, kdy je napadána argumentace náboženské organizace, která se dovolává uvedeného ustanovení k odůvodnění toho, že nerovné zacházení na základě víry nepředstavuje protiprávní diskriminaci. Představuje vyznání nebo víra dané osoby z důvodu povahy dotyčných pracovních

¹ Generální advokát uvádí, že církevní instituce jsou v Německu údajně druhým největším zaměstnavatelem, jelikož zaměstnávají přibližně 3 miliony osob, a v některých regionech a oblastech práce mají v tomto ohledu kvazimonopolní postavení.

² Směrnice Rady 2000/78/ES ze dne 27. listopadu 2000, kterou se stanoví obecný rámec pro rovné zacházení v zaměstnání a povolání (Úř. věst. 2000, L 303, s. 16; Zvl. vyd. 05/04, s. 79).

³ Tamtéž, čl. 4 odst. 2.

činností nebo podmínek jejího výkonu podstatný, legitimní a odůvodněný profesní požadavek se zřetelem k etice organizace?

Zaprvé se generální advokát Tančev domnívá, že takový zaměstnavatel, jako je Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung, případně církev jeho jménem, nemůže sám závazně stanovit, zda určité náboženské vyznání uchazeče o pracovní místo představuje dle povahy dotčené pracovní činnosti nebo podmínek jejího výkonu podstatný, legitimní a odůvodněný profesní požadavek se zřetelem k etice zaměstnavatele/církve.

Ačkoli soudní přezkum etiky církve musí být omezen,⁴ neznamená to, že by soud členského státu byl zbaven povinnosti posuzovat *dotčené činnosti* z hlediska hodnot daného náboženství a určit, zda vyznání nebo víra dané osoby představuje podstatný, legitimní a odůvodněný profesní požadavek.

Zadruhé je generální advokát názoru, že Bundesarbeitsgericht musí při posuzování toho, zda určité náboženské vyznání je pro dané činnosti podstatným, legitimním a odůvodněným požadavkem dle povahy těchto činností nebo podmínek jejich výkonu, se zřetelem k etice organizace, přihlídnout k následujícím aspektům:

- právo náboženských organizací na autonomii a sebeurčení je základním právem, které je uznáno a chráněno právem EU. Směrnice, a zvláště její odkaz na „etiku“ náboženských organizací,⁵ musí být vykládána v souladu s tímto základním právem;
- členské státy mají široký prostor pro uvážení, pokud jde o profesní činnosti, pro něž náboženství nebo víra představují podstatné, legitimní a odůvodněné profesní požadavky vzhledem k povaze pracovní činnosti nebo podmínkám jejího výkonu;
- směrnici je třeba uplatňovat tak, aby byl uznáván a nebyl dotčen model vzájemných vztahů mezi církvemi a náboženskými sdruženími či společnostmi na straně jedné a státem na straně druhé, který zvolí jednotlivé členské státy;
- výraz „odůvodněný“ ve směrnici vyžaduje analýzu toho, zda jsou profesní požadavky způsobující přímou diskriminaci na základě náboženského vyznání nebo víry vhodně upraveny z hlediska ochrany práva Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung na autonomii a sebeurčení v tom smyslu, že jsou vhodné pro účel dosažení tohoto cíle;
- slova „podstatné, legitimní“ obsažená ve směrnici vyžadují **analýzu blízkosti dotčených činností ke kazatelskému poslání Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung;**
- **dopad z hlediska proporcionality na legitimní cíl spočívající v zajištění užitečného účinku zákazu diskriminace na základě vyznání či víry podle směrnice musí být vážen vůči právu Evangelisches Werk für Diakonie und Entwicklung na autonomii a sebeurčení, s patřičným zohledněním skutečnosti, že směrnice nerozlišuje mezi zaměstnáváním a propouštěním.**

Zatřetí generální advokát poznamenává, že projednávaný případ se týká sporu mezi dvěma jednotlivci, což znamená, že vnitrostátní soudy musí udělat vše v rámci své pravomoci, aby vykládaly příslušné vnitrostátní právo v souladu se směrnicí. Pokud je však z důvodu jasného rozporu mezi směrnicí a příslušnými ustanoveními vnitrostátního práva nemožné, aby vnitrostátní soud postupoval tímto způsobem, tato povinnost se neuplatní.

Pokud by tedy Bundesarbeitsgericht došel k závěru, že dotčené německé právo nemůže být vykládáno v souladu se zákazem diskriminace na základě víry obsaženým ve směrnici, prostředek nápravy podle unijního práva by pro Veru Egenberger spočíval v tom, že by mohla podat žalobu proti německému státu na náhradu škody. Je tomu tak proto, že zákaz diskriminace na základě

⁴ Například podle judikatury Evropského soudu pro lidská práva stát nesmí zasahovat do vnitřní organizace církví. Rovněž určení příslušnosti k náboženské společnosti je úkolem nejvyšších duchovních autorit a nikoli státu.

⁵ Viz výše poznámka pod čarou 2, čl. 4 odst. 2.

náboženského vyznání nebo víry, jak se odráží v Listině základních práv Evropské unie, není podle generálního advokáta subjektivním právem, které je horizontálně použitelné ve vztahu mezi jednotlivci za okolností, kdy je v rozporu s právem náboženských organizací na autonomii a sebeurčení.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později.

UPOZORNĚNÍ: Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce umožňuje soudům členských států, aby v rámci sporu, který projednávají, položily Soudnímu dvoru otázky týkající se výkladu práva Unie nebo platnosti aktu Unie. Soudní dvůr nerozhoduje ve sporu před vnitrostátním soudem. Vnitrostátní soud musí věc rozhodnout v souladu s rozhodnutím Soudního dvora. Toto rozhodnutí je stejně tak závazné pro ostatní vnitrostátní soudy, které případně budou projednávat podobný problém.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

[Úplné znění](#) stanoviska se na internetové stránce CURIA zveřejňuje v den, kdy je generální advokát přednesl.

Kontaktní osoba pro tisk: Balázs Lehoczki ☎ (+352) 4303 5499

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na [Europe by Satellite](#) ☎ (+32) 2 2964106